

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4546/2022
26.07.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића, др Илије Зиндовића, Добриле Страјина и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Рајчевић, адвокат из ..., против тужене Средње школе „Свети Сава“ из Сомбора, коју заступа Правобранилаштво Града Сомбора, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1930/22 од 15.08.2022. године, у седници већа одржаној 26.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1930/22 од 15.08.2022. године.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против ставова трећег, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1930/22 од 15.08.2022. године, као о изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против ставова трећег, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1930/22 од 15.08.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору ПП 784/19 од 14.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је примарни тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз, исплати укупан износ од 477,77 динара, увећан за законску затезну камату од 30.03.2021. године до исплате и да се обавезе тужена да тужиоцу, на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз, за период од октобра 2016. године закључно са фебруаром 2021. године,

исплати укупан износ од 27.608,73 динара, односно одређене новчане износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одеђено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је први евентуални тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз, исплати укупан износ од 477,77 динара, увећан за законску затезну камату од 30.03.2021. године до исплате и да се обавезе тужена да тужиоцу, на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз, за период од октобра 2016. године закључно са фебруаром 2021. године, исплати укупан износ од 26.068,73 динара, односно одређене новчане износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одеђено у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен други евентуални тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати износ од 477,77 динара, као и на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз, за период од октобра 2016. године закључно са фебруаром 2021. године исплати укупан износ од 9.420,73 динара, односно одређене новчане износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је други евентуални тужбени захтев у делу потраживања законске затезне камате на износ од 477,77 динара због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз почев од 30.03.2021. године па до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 156.920,51 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1930/22 од 15.08.2022. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је делимично усвојена па је првостепена пресуда делимично преиначена, тако што је обавезана тужена да тужиоцу, на име разлике накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, за период од октобра 2016. године закључно са фебруаром 2021. године, поред досуђеног износа од 9.420,73 динара исплати износ од још 16.648,00 динара, односно одређене новчане износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одеђено у овом ставу изреке, као и законску затезну камату на износ од 477,77 динара (обрачуната законска затезна камата на неблагоприятно исплаћену накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада) од 07.06.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка преко износа од 129.796,51 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, у преосталом делу су одбијене жалбе парничних странака и првостепена пресуда потврђена у усвјајућем и преосталом одбијајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 23.132,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о

ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Ревизија тужене изјављена против става првог изреке побијане пресуде је дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 10/2023, у даљем тексту: ЗПП), због чега у овом делу није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у ставу првом изреке, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене на неодређено време на основу уговора о одређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 01.09.2006. године, према ком има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском приградском односно међуградском превозу. Тужилац станује и ради у Сомбору, при чему је за потребе доласка на рад док је живео на адреси у ... користио аутобуски превоз, бицикл или такси. Тужена је тужиоцу вршила обрачун и исплату трошкова превоза према месечној карти која је у ценовнику овлашћеног аутопревозника АД „Севертранс“ Сомбор именована као „маркица за раднике са 20% попушта“. Обрачун је вршен тако што је месечни износ наведене карте подељен са бројем радних дана у месецу и тако добијени износ помножен са бројем евидентираних дана доласка запосленог на рад и на тај начин је запослени добијао за сваки дан доласка на рад и одласка са рада износ превозне карте умањен за 20%. Такође, тужена је овако обрачунату накнаду трошкова превоза исплаћивала са кашњењем, након 5. у месецу за претходни месец. Тужилац потражује разлику од исплаћеног до пуног износа накнаде трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за градски превоз у Сомбору, која би му припала према пуној цени месечне превозне карте (без попушта од 20%), с обзиром да маркицу са попустом није могао да купи, јер школа није имала закључен уговор са овлашћеним аутопревозником, па овај попуст није ни могао да користи. Висина потраживања, разлика између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада за утужени период, утврђена је на основу налаза вештака, који је имао у виду број долазака на рад (985) и цену појединачне превозне карте (прва варијанта налаза-27.608,73 динара), затим цену појединачне карте према присуству запосленог на раду, а највише до месечне претплатне карте без попушта за дате релације (друга варијанта-26.068,73), те цену појединачне карте према присуству запосленог на раду, а највише до месечне претплатне карте са 20% попушта (трећа варијанта-9.420,73 динара).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом материјалног права из члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду и члана 26. ст. 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и

домовима ученика закључио да тужиоцу припада разлика накнаде трошкова доласка на рад и одласка са рада на релацији Сомбор-локал обрачуната применом цене појединачне карте спрам присуства на раду, а највише до месечне преплатне карте са 20% попушта (трећа варијанта налаза вештака), због чега је овако постављен тужбени захтев за исплату разлике накнаде трошкова превоза усвојен, док је од досуђеног до износа опредељених према првој и другој варијанти налаза, тужбени захтев одбијен као неоснован. Истовремено је применом члана 277. ЗПП обавезао тужену да тужиоцу на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати износ од 477,77 динара, јер је тужена тужиоцу накнаду трошкова превоза исплаћивала након доспелости, без законске затезне камате на износ обрачунате камате за период доцње применом члана 279. став 1. ЗОО.

Другостепени суд је оценио правилним закључак првостепеног суда да тужилац има право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада, али да је приликом одлучивања о висини тужбеног захтева заузео погрешан став да тужиоцу припада разлика накнаде трошкова превоза обрачуната применом цене појединачне карте спрам присуства на раду, а највише до месечне преплатне карте са 20% попушта (трећа варијанта налаза вештака). По оцени другостепеног суда тужиоцу припада разлика накнаде трошкова превоза за долазак и одлазак са рада према цени појединачне карте и присутности на раду, у висини месечне претплатне карте без умањења, као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза (друга варијанта налаза вештака). Ово из разлога што тужена школа није имала закључен уговор о превозу са превозником АД „Севертранс“ Сомбор или неким другим превозником, а што је неопходно за остварење попушта на месечну претплатну карту за раднике, због чега је првостепена пресуда делимично преиначена, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име разлике накнаде трошкова превоза исплати још и разлику између досуђених износа и износа утврђених прихватањем друге варијанте налаза вештака. Поред наведеног, другостепени суд је преиначио и одлуку о захтеву за исплату законске затезне камате на износ обрачунате камате за период доцње у исплати тражене накнаде, тако што је применом члана 279. став 2. ЗОО обавезао тужену да тужиоцу на износ од 477,77 динара (обрачуната законска затезна камата на неблаговремено исплаћену накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада) исплати законску затезну камату од 07.06.2021. године (када је захтев за исплату камате постављен) до исплате.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 75/14), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Чланом 26. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ бр. 21/2015), који је у примени од 05.03.2015. године, прописано је да запослени има право на накнаду за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају (градски,

приградски, међуградски), која мора бити исплаћена до петог у месецу за претходни месец, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Имајући у виду цитиране одредбе Закона о раду и Посебног колективног уговора, тужиоцу је као запосленом код тужене признато право на накнаду трошкова за долазак на рад и на одлазак са рада, јер је право на накнаду ових трошкова законско право запосленог, а смисао предметне накнаде је да се обезбеди присуство запосленог на раду. Накнада путних трошкова се везује за јавни превоз само у погледу утврђивања висине те накнаде, односно максималног износа који је послодавац у обавези да накнади запосленом, без обзира коју врсту превоза запослени користи за долазак и одлазак са рада. Опредељење законодавца да се висина накнаде призна у висини цене превозне карте у јавном саобраћају истовремено не значи да је коришћење средстава јавног превоза законом прописан услов за остваривање права запосленог на трошкове превоза, и да је законом то право ускраћено запосленима који превоз до радног места обезбеђују на други начин (својим возилом, такси возилом и слично). Тужени је у обавези да исплати тужиоцу накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада, јер је због удаљености од места становања до места рада, тужилац имао стварне и оправдане трошкове превоза, у ситуацији када тужена школа није имала сопствени превоз. Правилан обрачун накнаде трошкова превоза подразумева обрачун према ценама карте у јавном саобраћају и то према цени појединачне карте спрам присутности на раду, а највише до месечне претплатне карте. У конкретном случају, тужиоцу су исплаћивани трошкови превоза за долазак и одлазак са рада, али у износу који је мањи од поменутог обрачуна према ценама карте у јавном саобраћају овлашћеног аутопревозника АД „Севертранс“ Сомбор. Супротно наводима ревизије, правилно је другостепени суд закључио да тужиоцу припада разлика накнаде трошкова превоза према цени појединачне карте спрам присутности на раду, а максимално до месечне претплатне карте без попушта на релацији Сомбор-локал (друга варијанта налаза вештака), а код утврђеног да тужена школа нема потписан уговор са превозником АД „Севертранс“ Сомбор или неким другим превозником, а да је за остваривање попушта не месечну претплатну карту овлашћеног аутопревозника неопходно да послодавац и превозник имају закључен уговор о превозу.

Неосновани су ревизијски наводи да побијана пресуда одступа од судске праксе и правног става израженог у одлуци Рев 578/19 од 05.03.2020. године и да је материјално право погрешно примењено. Ово из разлога што се послодавац који исплати трошкове превоза према привилегованим ценама превозника у јавном саобраћају, ослобађа обавезе по наведеном основу, само ако запосленом обезбеди да превоз користи под привилегованим условима, што није ситуација у конкретном случају, јер тужена није имала закључен уговор са превозником, а што је било неопходно за остварење попушта од 20% на месечну превозну карту.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије тужене, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде. Одлука о тужбеном захтеву је донета правилном применом материјалног права, за коју су дати доволни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд. У ревизији се понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све жалбене наводе странака који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је оценио да нису испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против ставова трећег, четвртог и петог изреке побијане пресуде, у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Правноснажном пресудом, у наведеном делу, применом материјалног права из одреби Закона о раду, Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика и Закона о облигационим односима оцењен је основаним захтев за исплату обрачунате законске затезне камате на неблаговремено исплаћену накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

Имајући у виду садржину тражене правне заштите, чињенице утврђене у поступку и начин пресуђења, Врховни суд је оценио да је другостепена одлука у наведеном делу у складу са праксом ревизијског суда и правним ставовима израженим у одлукама Врховног суда, у којима је одлучивано о истоветним захтевима тужилаца, са истим или сличним чињеничним стањем и правним основом, због чега нема места одлучивању о посебној ревизији ради новог тумачења права, нити постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана. Такође, не постоји потреба ни да се одлучује о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, јер тужена није уз ревизију доставила правноснажне пресуде из којих би произлазило да је на другачији начин одлучивано у истој или битно сличној чињеничној и правној ситуацији.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 404. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужене изјављене против ставова трећег, четвртог и петог изреке побијане пресуде, на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, у вези члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужене није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Одредбом члана 28. став 1. ЗПП је прописано да се, ако је, између осталог, за утврђивање права на изјављивање ревизије меродавна вредност предмета спора, као вредност предмета спора узима само вредност главног захтева, док се према члану 2. истог члана не узимају у обзир, између осталог, трошкови поступка ако не чине главни захтев.

Тужба у овој правној ствари је поднета 04.11.2019. године. Првостепеном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев у износу од 9.420,73 динара на име главног захтева и захтев за исплату износа од 477,77 динара на име обрачунате

законске затезне камате, у ком делу је другостепеном пресудом првостепена пресуда потврђена.

Имајући у виду да се ревизијом тужене побија другостепена пресуда у потврђујућем делу у ком вредност предмета спора очигледно не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, као и да је ревизија изјављена против решења којим је одлучено о захтевима странака за накнаду трошкова поступка, што у овој правној ствари не представља главни захтев већ споредно потраживање, ревизија тужене изјављена против ставова трећег, четвртог и петог изреке побијане пресуде није дозвољена, па је на основу члана 413. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Тужиоцу не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**